

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษาการพิจารณาอารมณ์ที่เป็นวิปัสสนูปกิเลสในการเจริญวิปัสสนาภาวนา

ผู้วิจัย : พระอภิชาติ ธมฺมเตโช (สมบุรณ์)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (วิปัสสนาภาวนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระศรีสุทธิเวที, (ขวัญ ภิรมโน), ป.ธ. ๙, พธ.บ., ศษ.ม., ประ.ด.
(วัฒนธรรมศาสตร์).

: ดร.จรรณ วรณกสิณานนท์ ป.ธ. ๗, พธ.บ., อ.ม., พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๓๑ / มีนาคม / ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ เพื่อศึกษาอารมณ์วิปัสสนาในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อศึกษาวิปัสสนูปกิเลส เพื่อศึกษาการพิจารณาอารมณ์ที่เป็นวิปัสสนูปกิเลสในการเจริญวิปัสสนา โดยศึกษาข้อมูลจากพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา คัมภีร์ปกรณ์วิเสสวิสุทธิมรรค เอกสารทางวิชาการ และตำราอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาเรียบเรียง บรรยายเชิงพรรณนา จากการศึกษาพบว่า

อารมณ์วิปัสสนากรรมฐาน หมายถึง สิ่งมากระทบในการเจริญวิปัสสนากรรมฐานซึ่งได้แก่ รูปกับนาม รูป คือ สิ่งที่อยู่อะไรไม่ได้ หรือสิ่งที่ถูกรู้ เช่น คนที่ตายแล้ว โต๊ะ แก้ว ภูเขา เป็นต้น นาม คือ สิ่งที่อยู่อารมณ์มีความสามารถรู้สิ่งต่างๆ นามเป็นธรรมชาติที่โน้มไปสู่อารมณ์ นามจึงเป็นผู้รู้ในการศึกษาอารมณ์ที่เป็นวิปัสสนากรรมฐาน คือ ขั้น ๕ อายุตน ๑๒ ธาตุ ๑๘ อินทรีย์ ๒๒ อริยสัจ ๔ และปฏิจกสมุปบาท ๑๒

วิปัสสนูปกิเลส คือ สภาวะที่ทำให้วิปัสสนามัวหมอง หรือสภาพน่าชื่นชม ซึ่งเกิดแก่ผู้เจริญวิปัสสนาทำให้วิปัสสนาญาณหยุดชะงักมีดังนี้ เช่น โอาส ปิติ ญาณ ปัสสัทธิ อธิโมกษ์ สุข ปักคาหะ อุပ္ภูฐาน อุเบกขา นิกันติ

การปฏิบัติเพื่อให้เกิดปัญญารู้แจ้งรูปรูปนามตามความเป็นจริง ในความเป็นอนิจจังทุกขัง อนัตตา ปรากฏในรูปของอริยสัจ ๔ ซึ่งพระพุทธองค์ทรงแสดงไว้ในสติปัฏฐานสูตร จำแนกเป็น กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน และธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน เป็นหลักปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์

Thesis Title : A Study of Examination of Imperfections of Insight in Vipassana Meditation Practice

Researcher : Phra Apichat Dhammatejo (Soombun)

Degree : Master of Arts (Vipassana Meditation)

Thesis Supervisory Committee

: Phra Srisuttivetee (Kwan Thiramano), Pali IX,
B.A.,M.A.,Ph.D. (Cultural Science)

: Dr.Charoon Vannakasinanon, Pali VII, B.A., M.A., Ph.D.
(Buddhist Studies)

Date of Graduation : 31 /March /2015

Abstract

This thesis is of three objectives, namely: to study of the temperaments in Vipassanā in theravāda Buddhist Scriptures, to study of Vipassanūpakilesas and to Study of the examination of Vipassanūpakilesas in developing Vipassanā Bhāvanā, by studying the data from The tipitaka, the Commentaries, the sub-commentaries Visesa-pakarana Scriptures, Visuddhimugga, the academic documents and the documents and bringing them to be explained. From the study, it is found that.

The temperaments in Inside Meditation mean anything which attacks a persons who practices the subject-of meditation. Rūpa is the form which does not know anything or the thing known by oneself, such as the dead person is the form, the table is the form etc. The Norm is the thing which knows the temperaments and the different thing. The Norm is the nature veclining to the temperaments, thus. The Norm is the knower.

In studying the temperament: 5 aggregates, 12 Ayatanas, 18 elements, and 22 Indriyas, 4 Ariyas, Patikasamuppadas

Vipassanūpakilesa are the states causing The Inside Meditation to be impure. They are obhāsa, piti, naṃa, passaddhi, atimokkha, sukha, puggaha, upekkha and nikanti

The practice of the Insight Meditation causes the wisdom to arise which knows the truths: Aniccainṃ Dukkhaṃ Anatta. These Dhammas appear in the Four Noble Truths taught by the Buddha in Satipathāna Sutta: Kāyanupassanā, Vedānupassanā, Cittanupassanā and Dhammanupassanā. All these Dhammas are the principles of practice to be away from the sufferings.